

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
AUDITO KOMITETAS**

POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2026-06- Nr. 141-P-17
Vilnius

3. SVARSTYTA. Dėl valstybės ir savivaldybių įstaigų ir institucijų veiklos viešinimo politinės reklamos kontekste.

<...>

NUTARTA. 2026 m. birželio 10 d. Audito komiteto posėdyje išklauius Vyriausiosios rinkimų komisijos (toliau – VRK) pristatymą apie valdžios institucijų viešąją komunikaciją, atsižvelgiant į tai, kad vienas iš Rinkimų kodekse nustatytų VRK uždavinių yra atlikti politinės reklamos stebėseną, taip pat kontroliuoti Reglamente (ES) 2024/900 ir jį įgyvendinančiuose teisės aktuose nustatytų politinės reklamos žymėjimo ir skaidrumo reikalavimų vykdymą, kontroliuoti, kaip vykdomas Reglamentas (ES) 2024/900 ir kiti teisės aktai, ir taikyti atsakomybę už jų pažeidimus, taip pat atsižvelgiant į tai, kad pagal Reglamento (ES) 2024/900 nuostatas valstybės ir savivaldybių institucijų viešoji komunikacija nėra laikoma politine reklama tik tuo atveju, jeigu ji skirta oficialiai informacijai visuomenei pateikti ir negali daryti įtakos rinkėjų elgsenai, teisėkūros ar reguliavimo procesui bei nėra tam skirta, tačiau

įvertinus tai, kad iš biudžeto asignavimų apmokamas informacijos apie įstaigos ar institucijos veiklą viešinimas savaime nėra laikomas politiko savireklama, bet pastarojo laikotarpio pavyzdžiai, t. y. konkrečios savivaldybės veiklai viešinti nuomonės formuotojų parengti video filmukai, kuriuose dominuoja vieno politiko veidas, ministerijos tinklalapyje viešinama informacija apie ministerijos veiklą, kurioje įkelta vieno politiko nuotrauka, savivaldybės organizuojama vieša visuomenės apklausa / parašų rinkimo akcija, kurios metu naudojama vienos politinės partijos atributika, rodo, kad toks įstaigos ar institucijos veiklos viešinimas už biudžeto asignavimus gali būti nukreiptas į visuomenės ar rinkėjų nuomonės ir jų elgsenos formavimą arba siekį daryti įtaką teisėkūros ar reguliavimo procesams, todėl tokiais atvejais gali kilti pagrįstų abejonių, ar tokia komunikacija nepraranda Reglamento (ES) 2024/900 numatytos išimties valdžios institucijų viešajai komunikacijai,

o VRK tyrimus, ar toks viešinimas turi politinės reklamos požymių, didžiąja dalimi atlieka gautų skundų pagrindu,

atkreipiant dėmesį, kad nėra susiklosčiusios praktikos ir nustatytų kriterijų, kada įstaigos ir institucijos turi teisę naudoti biudžeto lėšas įstaigų ir institucijų veiklos viešinimui finansuoti, o kada jos negali būti naudojamos viešinamai informacijai apmokėti dėl akivaizdžių politikų savireklamos požymių,

o rekomendacijų tokiems atvejams atskirti poreikis tampa dar labiau aktualus artėjant rinkiminiam 2027 – 2029 m. laikotarpiui,

pastebint, kad Vyriausybės nutarimas Nr. 908 „Dėl visuomenės informavimo apie ministro veiklą taisyklių patvirtinimo“ priimtas dar 2004 m. (aktuali redakcija nuo 2008 m. balandžio 17 d.) ir nebuvo keistas atsižvelgiant į besikeičiančias viešinimo medijas ir būdus,

pabrėžiant, kad siekiant racionalaus ir efektyvaus viešųjų finansų naudojimo, tikslinga imtis išankstinių, prevencinių priemonių:

1. prašyti VRK parengti ir paviesti rekomendacijas, aiškiai nurodant, kada valstybės ar savivaldybių įstaigų ir institucijų veiklos viešinimas laikytinas oficialiu visuomenės informavimu, o kada įgyja politinės reklamos ar politiko savireklamos požymių ir todėl negali būti finansuojamas biudžeto lėšomis, taip pat įvertinti ir pateikti konkrečius situacinius pavyzdžius (institucija savo įvaizdžiui reklamuoti samdo viešųjų ryšių / komunikacijos bendrovę, kad parengtų informaciją spaudai / socialiniams tinklams, apmoka nuomonių formuotojų veiklą, kad būtų netiesiogiai reklamuojama politiko veikla, organizuoja ar finansuoja specialiuosius projektus, viktorinas, testus, partnerystės projektus žiniasklaidos priemonėse ar kitokias netiesioginės komunikacijos formas, samdo rinkodaros agentūrą parengti ir viešinti įrašų seriją socialiniuose tinkluose, skaitmeninių konsultacijų bendrovę parengti ir skleisti infografikus apie siūlomų politikos priemonių naudą, kūrybinę agentūrą vykdyti kampaniją rinkėjų aktyvumui didinti naudojant animuotų vaizdo įrašų seriją ir t. t.), kurių turinys leistų lengviau identifikuoti atvejus ir jais vadovautis įstaigoms ar institucijoms pačioms ar per išorės viešųjų ryšių komunikacijos bendrovės rengiant įstaigos ar institucijos veiklos viešinimo kampanijas;

2. siūlyti Vyriausybei pavesti Kultūros ministerijai, kuri formuoja visuomenės informavimo politiką, sistemiškai peržiūrėti ir atnaujinti 2004 m. liepos 16 d. Vyriausybės nutarimą Nr. 908 „Dėl visuomenės informavimo apie ministro veiklą taisyklių patvirtinimo“ (aktuali redakcija nuo 2008 m. balandžio 17 d.), tuo pačiu įvertinti, kokios papildomos naujos nuostatos ir nustatyti kriterijai leistų ministerijoms naudoti biudžeto asignavimus ministerijų veiklos viešinimui;

3. siekiant vykdyti tolesnę šio klausimo parlamentinę kontrolę, prašyti 1-2 punktuose nurodytų institucijų iki 2026 m. rugsėjo 10 d. informuoti Audito komitetą apie šių punktų įgyvendinimo eigą, atliktus ir (ar) planuojamus atlikti veiksmus.

Pritarta bendru sutarimu (už – 7, prieš – 0, susilaikė – 0).

Posėdžio pirmininkas

Artūras Skardžius

Posėdžio sekretorė

Neringa Gedrimė